

תקון חמשים ושמונה

ליל ז' בניסן

הכנת הס"א בכח גבורה דעתיק ודיקנא דאריך

ולכל היד החזקה דא חכמה סתימא. ולכל המורא הגדול - זה הפכוד של הדיקנא - הזקן העליון. פתוב: בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ, והארץ היתה תהו ובהו ונו' (בראשית א, א-ב), פאן סודות עליונים לבעלי החכמה. בא וראה, מתוך התוך הזהמה, פסולת יוצאת למטה, ומתחלקת למדרגותיה לפי סודות עליונים. שנאמר לגביהם: גם את זה לעמת זה עשה האלהים (קהלת ז, ד).² המקור החיצוני התחלק לשלשה שרשים, פנגד שלשה זמנים שגודעו לבעלי הפסודות. [השרש] הראשון, בשלשה העולמות נודע, והם בלע יוכב וחושם, ונתפאר.³ [השרש] השני, בסוד

ולכל היד החזקה דא חכמה סתימא. ולכל המורא הגדול, דא יקירו דדיקנא עלאה. פתיב בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ והארץ היתה תהו ובהו וכו' (בראשית א - ב) הקא רזין עלאין למארי חכמתא. תא חזי מגו התוכא דזוהמא סוספיתא נפקת לתתא, ואתפרשת לדרגהא לפום רזין עלאין, דאתמר בהו גם את זה לעמת זה עשה האלהים (קהלת ז יד). בתלת שרשין אתפרש מקורא דלבר, לקבל תלת זמנין דאשתמודעו למארי רזין. קדמאה בתלת עלמין אשתמודע, ואנון בלע יוכב חושם, ואתמר. תנינא ברזא

1. ענין הסוספיתא מובא כמה פעמים בזוהר וענינו פסולת. ס"א עי' זהר ויחי רכח ע"א: "וכל הני התוכא סוספיתא דדהבא"; שם וארא כד, ע"ב; ויקהל רכד, ע"ב; פקודי ח"ב רכד, ע"ב; וזה ענין הסט"א, וזה מבח' הוד, עי' עץ חיים שער לה, פ"ה, ח"ב נד, ע"ג; ראה הערה 3.
2. עי' לעיל תי' לח, בדברי מט"ט שרא רבא, קל"ח פתח ל, עמ' קג - קד.
3. אדרא רבא ח"ג, קלב, ע"א; פתחי חכמה ודעת סי' יד, שערי רמח"ל עמ' קנב; ושער מאמרי רשב"י מב, ע"ג, ד"ה ועוד. אדיר במרום ח"ב, מ' ז' מלכין עמ' צה - קא. ובירור הענין בכללי חכמת האמת סי' סד: "הדיקנא נעשית מהבירורים שנבררו משם ב"ן בסוד מלכי הקדם, שעל כן נקראת ימי קדם, כנ"ל וזהו המקום שהתחילו להתברר וליראות בסוד גבורות שהן מכניעות הקליפות, שהן הפסולת [אולי זה הסוספיתא] שנדחה מהם. אמנם מה שנגלו כאן [בדיקנא] הוא בירורי ג' מלכים הראשונים שהם בלע יוכב חושם והם סוד דעת חסד וגבורה. ומה שנשאר מהם, הם קליפות קשות מאוד".

התנינים הגדולים שגמצאים בתוך הים.⁴ והם מפלל שש קצוות יוצאים. והראשון, מפלל של עשר.⁵ [השרש] השלישי, בסוד של עורב, מפלל של שלשה [ראשונות]. הרי נאמר, עורב עב"ר בור"ע. [אחר כך] הדברים התחלקו לצדדיהם.

השרש הראשון עומד לכפות בוחות הטמאה, לתפוש אותם בשרשרת בערפם.⁶ [השרש] השני, משם [הקלפות] מתחזקים ויונקים. ושם נכללו בתוך הים כל אותם סודות של צרופי אלהים, שמהם אלו הטמאות ממושיכות.⁷ וזה סוד, פאשר המדרגות נמצאות בשלימות,⁸ הסטרין האחרנין נשברים תחתם. אבל בזמן [שהמדרגות] אינם בשלמותם, אז אלו [הקלפות] יונקים כדי להתחזק. בא וראה, על ידי הסוד הזה מתבארים סודות בפסוקים. [פתוב]: והארץ היתה תהו (פראשית שם, שם) זה: קו תהו (ישעיה לדיא),⁹ הפל בכללות אחת. וזה היציאה של הסטרא אחרא, שיצאה מתוך השבירה של

דתנינים הגדולים דקימין גו נמא. ואנון מפללא דשית סטרין נפקין. וקדמאה מפללא דעשר. תליתאה ברזא דעורב מפללא דתלת. הא אתמר עורב עבור בורע. ומלין אתפלגן לסטריהו.

שרשא קדמאה קאים לאכפא סטרין בישין, למיקם עליהון כשלשלאה בקדליהון. תנינא, מתמן מתקפן וינקין. תמן אתפלילו בגו נמא כל אנון רזין דצרופי אלהים דמניהו משכין אלין מסאבין. ורזא דא פד דרגין קימין בשלימו, סטרין אחרנין מתברין תחותיהו. אבל בזמנא דלאו אנון בשלימו דלהון, פדין אלין ינקין לאתתקפא. תא חזי ברזא דא מתפרשין רזין בקראי (בראשית א ב) והארץ היתה תהו דא קו תהו, כללא בכללא חדא. דא נפיקו דסטרא אחרא דנפק מגו תבירו

4. עי' זהר בא ח"ב לד, עא, וע"ב.

5. עי' ת"ז תי' טט, קח, ע"ב.

6. עי' ת"ז תי' כא, מט, ע"א, עי' קל"ח פתח ל.

7. עי' עץ חיים שער טו, פ"ו, ח"א, עח, ע"א.

8. כשתבונה, שממנה היניקה, עולה למקומה לאימא.

9. עי' חגיגה יב, ע"א; זהר בסוף, תוספות שה, ע"ב: [והארץ] היתה תהו, מאי תהו? דא קו ירוק דאקיף כל עלמא וארי קו תהו דכתיב: ונטה עליה קו תהו ואבני בהו. בהו - כמה דתנינן אבנין מפולמות דמשתקען גו תהומי ומנהון נפקין מיין; זהר חדש בלק מ' תהו ובהו; זהר פנחס רכז, ע"א.

העולמות הראשונים שנחרבו¹⁰. ואחר כך [ו]בהו (בראשית שם,שם), זה: אבני בהו (ושעיה שם,שם)¹¹, שפך מתחלקות המדרגות לכמה אבנים¹² ולכמה צדדים [של הסטרא אחרא]. שהרי בהתחלה, הכל בכללות אחת יוצא¹³. ואחר כך, בשעה שמתבררים המדרגות למעלה, כך נודעים המדרגות בחוץ. אחר כך: וחשך על פני תהום (בראשית, שם,שם), זה סוד של כל צרופי אלהים, שהכל נכלל באלו התנינים [שהם חשך]¹⁴ שנאמרו, וזה עומד בתהום זו.

כאן סוד המטה שהפך לנחש¹⁵, והם סודות עליונים שהמלך הקדוש למד אותו [את משה] בסנה, בזמן שהראה לו את המטה שהפך לנחש, ופחד ממנו (ע"פ שמות ד,ג). באותו זמן אמר לו [הקדוש ברוך הוא]: שלח ידך ואחו בזנבו (שם,שם). בא וראה, מטה

דעלמין קדמאין דאתחברו. לבתר בהו, דא אבני בהו (עי' חגיגה יב). דהכי מתפרשאן דרגין לכמה אבנין בכמה סטרין. דהא בקדמיתא פלא בכללא חדא נפיק. לבתר בשעתא דאתברירו דרגין לעלא, הכי אשתמודעו דרגין לבר. לבתר וחשך על פני תהום, דא רזא דכלהו צרופי אלהים דכלא אתפליל באלין תנינים דאתמרו, ודא קאים בהאי תהום.

הכא רזא מטה דאתהדר לנחש, הכי רזין עלאין אוליה לה מלפא קדישא בסנה, בזמנא דחמינא לה להווא מטה דאתהפך לחויה ודחילנא מנה. בההוא זמנא א"ל (שמות ד ד) שלח ידך ואחו בזנבו. תא חזי מטה דא איהו ד"ן

10. עי' ת"ז תי' ס' צג, ע"א, קל"ח פתח לז עמ' קלט: "והוא ענין שבירת הכלים ותיקונם.. שמן הספרות האלה [של ב"ן] יצאה הס"א; שם פתח נב; עיין ג"כ כללים ראשונים כלל יא.
11. עי' חגיגה שם, עי' לעיל תי' נד, ד"ה: מראה תנינא; יחוד היראה, אדיר במרום ח"ב, עמ' קמ: "תהו דא חנק דכתיב קוי תהו חבל מידה. בהו - דא סקילה אבנין דמשוקעין גו תהומא רבא לעונשא דחייביא", והוא ע"פ זהר בראשית יא, ע"ב.
12. עי' ת"ז מזהר חדש קס"ט, ע"ב.
13. מהדיקנא בשלש עולמות, עי' שערי רמח"ל עמ' קנב: "ותדע שכל הדברים שנבראו - כולם מן המלכים קדמאין יצאו ונבראו, וע"כ וכו' כללותם הוא בתיקון הראשו של הדיקנא הזאת, ונקראים שלשה עולמות של הדיקנא, כי נכללים כולם [כל הז' מלכין] בשלשה, שהם בלע יובב וחושם. ואלה השלשה הם שורש לכל הנבראים בין ברואי הקדושה ובין הס"א, כי הכל צריך לעמוד בגבולו.."
14. עי' זהר בראשית ח"א, לד, ע"ב.
15. ת"ז תי' ס, צג, ע"ב. עי' גזי רמח"ל, קנאת ה' צבאות, עמ' צח.

[שְׁבִימְרִיָּה ד"ן] זה ד"ן מאדנ"י.¹⁶ וְשֵׁם הָיָה מִתְחִיב פְּרֵעָה הַרְשָׁעָה, שְׂהוּא הַתְּנִין.¹⁷ וְכֹאֲשֶׁר רָצָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַכּוֹת אוֹתוֹ, כְּתוּב: וְגַם אֶת הַגּוֹי אֲשֶׁר יַעֲבֹדוּ ד"ן אֲנֹכִי (בְּרֵאשִׁית טו, יד). אֲבָל בֹּא וּרְאֵה, מִמַּטָּה זֶה יֵצֵא נְחֹשׁ זֶה, שְׂהוּא הַתְּנִין.¹⁸ וְדָאִי. וְכִנְגַד זֶה גִּתְּנִן כַּח לְיִשְׂרָאֵל לְכַפּוֹת אוֹתוֹ וְדָאִי. וְזֶה סוּד [הַפְּסוּק]: יְהִי ד"ן נְחֹשׁ עָלֵי דְרָךְ (שֵׁם מַט, יז). וּמְשִׁי"ח כְּמוֹ זֶה הוּא [כְּמִנְיָן] נְחֹשׁ, כְּנִגַד נְחֹשׁ זֶה. וְעַל דָּן נְאֻמֵּי: הַנְּשֵׁף עֲקָבֵי סוּס וַיִּפֹּל רֹכְבוֹ אַחֲזוֹר (שֵׁם שֵׁם, טז). שְׂהֵרִי הַתְּנִין הוּא כְּסוּס בְּיַחַס לְאֵלוֹ [הַנְּמַצָּאִים] לְמַטָּה שְׂרוּכְבִים עָלָיו. שְׂאֵף עַל פִּי שְׂהוּא לְמַעְלָה מֵהֶם, לְגִבְיָהֶם הוּא נִקְרָא סוּס, [מְשׁוּם] שְׂרוּכְבִים עָלָיו. וְכִזְמֵן שְׂד"ן מְאֻדְנ"י יִתְחַזַּק בְּכַח הַמְּלָךְ, אִזּוּ זֶה הַנְּחֹשׁ יִפֹּל מִכֹּנֵן. לְפִיכֵךְ: וַיִּפֹּל רֹכְבוֹ אַחֲזוֹר. כֹּל זֶה כִּזְמֵן שְׂהַנְּאֻלָּה תַּהְיֶה וְתוֹדַע וְדָאִי. וְסוּד זֶה: לִישׁוּעַתְךָ קוּיָתִי יְהוָה (שֵׁם שְׁמ, יח).

בֹּא וּרְאֵה, [זֶה] הַתְּקוּן, כְּמָה תְּלוּי? אֲלָא שְׂלַח יְדָךְ וְאַחֲזוּ בְּזַנְבוֹ (שְׂמוֹת שֵׁם, טז). מָה זֶה יְדָךְ? אֲלָא זֶה הַיָּד הַעֲלִיּוֹנָה, הַיָּד הַחֲזָקָה, הַיָּד שֶׁל עֵתִיק יוֹמִין.²⁰ שְׂנִמְצָאֵת גַּעֲלָמָה בְּתוֹךְ הַחֲכָמָה הַעֲלִיּוֹנָה הַהִיא

מֵאֻדְנ"י. וְתִמְן הָיָה מִתְתַּקֵּף פְּרֵעָה רִשְׁיָעָא דְאִיהוּ תְּנִין. וְכַד בְּעָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַחְזָה לָהּ, כְּתִיב וְגַם אֶת הַגּוֹי אֲשֶׁר יַעֲבֹדוּ דָן אֲנֹכִי (בְּרֵאשִׁית טו יד). אֲבָל תָּא חֲזִי מַהֲאִי מַטָּה נְפִיק נְחֹשׁ דָּא, דְאִיהוּ תְּנִין וְדָאִי. וְלִקְבֹּל דָּא אֲתִיְהִיב חִילָא בִּישְׂרָאֵל לְאַכְפִּיא לָהּ וְדָאִי. וְרָזָא דָּא (שֵׁם מַט יז) יְהִי דָן נְחֹשׁ עָלֵי דְרָךְ. וּמְשִׁיחַ כְּנִגַד דָּא אִיהוּ נְחֹשׁ, לִקְבֹּל נְחֹשׁ דָּא. וְדָן אֲתִמַּר בֵּהּ הַנְּשֵׁף עֲקָבֵי סוּס וַיִּפֹּל רֹכְבוֹ אַחֲזוֹר. דְּהֵאִי תְּנִין כְּסוּסִיא אִיהוּ לְגִבְיֵי אַנְוִן דְּלִתְתָּא דְרִכְבִּין עָלֶיהָ. דְּאֵף עַל גַּב דְאִיהוּ לְעֵלָא מְנִיְהוּ, לְגִבְיָהוּ סוּסִיא אֲתִקְרִי דְרִכְבִּין עָלֶיהָ. וְכִזְמֵן דְּדָן דְאֻדְנ"י אֲתִתְקֵף בְּתַקְפָּא דְמִלְכָּא, כְּדִין נְחֹשׁ דָּא נִפֹּל מִנֶּה. בְּגִין כֵּךְ וַיִּפֹּל רֹכְבוֹ אַחֲזוֹר. כֹּל דָּא כְּזִמְנָא דְפִרְקָנָא יְהֵא וַיִּשְׁתְּמוּדַע וְדָאִי. וְרָזָא דָּא לִישׁוּעַתְךָ קוּיָתִי ה'.

תָּא חֲזִי תְּקוּנָא כְּמֵאִי תְּלִיא. אֲלָא שְׂלַח יְדָךְ וְאַחֲזוּ בְּזַנְבוֹ. מֵאִי יְדָךְ. אֲלָא דָּא יְדָא עָלָא, יָד הַחֲזָקָה, יָד דְעֵתִיק יוֹמִין דְקִימָא טְמִירָא כְּגוֹ הֵיא חֲכָמָתָא עָלָא. תָּא חֲזִי כְּלָא בְּרָזָא דָּא

16. עי' קה"צ, גנזי רמח"ל עמ' צח ועד עמ' קא, בביאור ענין המטה והנחש.

17. ע"פ יחזקאל כט, ג

18. פי', במטה יש שתי בחינות, בחי' מטה ובחי' נחש, טוב ורע, וכשהס"א מתחזקים נהפך לנחש, עי' ת"ז תי' צג, עב.

19. זה הס"מ שרוכב על הנחש, עי' פרקי דרבי אליעזר פרק יג.

20. כדלעיל תי' ח, עמ' פ'.

[ח"ס של א"א]. בא וראה, הכל בסוד זה מוכן. שהרי מתוך הגבורה התחתונה, שהיא סוד אלהים,²¹ מתפשטים מדרגות אחר מדרגות, עד שמהם יוצאים למטה אותם פוחות הטמאה.²² ואלו הפוחות לא נכפים אלא בשרשיהם. שהרי בזמן שהשרש העליון [אימא] מתחזק, הוא חוזר וכולל כל המדרגות שלו למעלה, [אז] פוחות הטמאה נופלים למטה ונשברים. לפיכך: שלח ירך ואחו בנבוא. שהרי התנין הוה, ביחס לאלו [הנמצאים] למטה נקרא זנב, ושם צריך להתחזק ביד הוה כדי לכפות אותו. אז: ויהי למטה בכפו (שם שם,שם). באותה פה ששם נמצא התנין האמור. ושם [באותה פה], הנחש הפך למטה, להשבר ולהכפות תחתיו. והוא דין [כמנין מט"ה] שנתבאר.

בא וראה, היד הוה, בַּחֲכֵמָה הִיא [סתימאה של אריך אנפין] נתעוררה. משם התפשטה בשלש עשרה תקונים עליונים [של הזקן של א"א], הנקראים י"ג מדות של רחמים. וזה סוד: ולכל המורא הגדול. המורא - זה מדות, של רחמים - זה הגדול. לפיכך: ולכל היד החזקה - בפנים [בַּחֲכֵמָה סתימאה דא"א]. ולכל המורא הגדול - בחוץ [בזקן], באותן מדות שנאמרו. וזה [הי"ג

אשתמודע. דהא מגו גבורה דלתתא רזא דאלהים, מתפשטין דרגין בתר דרגין עד דמניהו נפקין לתתא אנון סטרין מסאבין. ואלין סטרין לא מתכפין אלא בשרשיהו. דהא בזמנא דשרשא עלאה אתתקף, תב וכליל כל דרגין דילה לעלא, וסטרין מסאבין נפלין לתתא ומתברן. ובגין כך שלח ירך ואחו בזנבו. דהא תנין דא לגבי אנון דלתתא זנבא אקרי, ותמן אצטריך לאתתקפא בידי דא בגין לאכפאי לה. פדין ויהי למטה בכפו, בהיא [אצ"ל: פהיא] כף דתמן קאים ההוא תנין דאתמר. ותמן נחש אתהדר למטה, לאתברא ולא תכפאי תחותה. ואיהו דן דאתמר.

תא חזי ידא דא בהיא חכמתא אתערת. מתמן אתפשטת בי"ג תקונין עלאין דאקרוין י"ג מדות של רחמים. ורזא דא ולכל המורא הגדול. המורא דא מדות של רחמים דא הגדול. בגין כך ולכל היד החזקה לגו. ולכל המורא הגדול לבר באנון מכילן דאתמרו. ורזא דא

21. עי' זהר אחרי מות סה, ע"א.

22. ע"ח שט"ו פ"ו; קל"ח פתח מג; מז: "ואז כל מדרגה היתה מניחה ענין הוצאת הרע למדרגה שלמטה ממנה... וכן כל מדרגה [מעבירה וורש הרע] למדרגה שתחתיה, עד שנתבררו כל המדרגות של אב"ע, כמו שהם עתה. והניחו ענין הוצאת הרע אל המדרגה התחתונה שבכל המדרגות - במלכות דעשיה".

מדות] סוד אֲדַנְי. שְׁפָנִים זֶה י"ה
 בְּחֻמָּה סְתִימָאָה. בְּחוּץ [זֶה] אֲדַנְי,
 בְּשְׁלוּשׁ עֶשְׂרֵה תְּקוּנִים [שֶׁל הַזְּקוּן].
 לְפִיכָד: אִם עֲזוּת תִּשְׁמַר י"ה אֲדַנְי מִי
 יַעֲמֹד (תהלים קלג).

בֹּא וְרֵא, בְּזִמְנֵי שְׁשֵׁם זֶה אֲדַנְי מֵאִיר
 לְמַעַלָּה, גִּתְקֵן וּמֵאִיר כְּמוֹ זֶה לְמַטָּה. אֲזוּ:
 וַיְהִי לְמַטָּה בְּכַפּוֹ (שְׁמוֹת שֵׁם, שֵׁם) -
 [מַטָּה] זֶה ד"ן מֵאֲדַנְי. שְׁבִינֵן שְׁהֵאִיר
 בְּאוּרוֹ, גִּשְׁבֵּר הַנְּחֹשׁ תַּחְתּוֹ בְּוֵדַאי,
 וְנִמְצָא הַכֹּל בְּתִקּוּן שְׁלָם.

וְעוֹד, לְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה. זֶה:

אֲדַנְי. דְּלָגוּ אֵיהּ י"ה בְּחֻמָּה
 סְתִימָאָה. לְבַר אֲדַנְי בִּי"ג תְּקוּנִין. בְּגִין
 כִּי אִם עֲזוּת תִּשְׁמַר זֶה אֲדַנְי מִי יַעֲמֹד
 (תהלים קלג).

תָּא חֲזִי בְּזִמְנָא דִּשְׁמָא דָּא אֲדַנְי
 אֲתַנְהִיר לְעֵלָא, אֲתַתְקֵן וְאֲתַנְהִיר בְּגוּנָא
 דָּא לְתַתָּא. כְּדִין וַיְהִי לְמַטָּה בְּכַפּוֹ, דָּא
 דִּן דֵּאֲדַנְי. דְּכִינֵן דֵּאֲתַנְהִיר בְּנֵהוּרָה,
 נְחֹשׁ אֲתַבֵּר תַּחְתָּהּ וְדַאי, וְאֲשַׁתְּכַח כֹּלָא
 בְּתִקּוּנָא שְׁלָם.

וְעוֹד, וְלְכֹל, הַיָּד הַחֲזָקָה. דָּא